

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ,
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ & ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ**

**ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ
ΑΔΕΙΟΔΟΤΗΣΗΣ (ΔΙΠΑ)**

ΤΜΗΜΑ Γ΄

Ταχ. Δ/ση: Λ. Αλεξάνδρας 11

Τ.Κ.: 114 73

Πληροφορίες: Α. Πουρνάρας (4)

Τηλέφωνο: 210.6417954

Fax: 210.6430637

INFORMATICS
DEVELOPMENT
AGENCY

Digitally signed by
INFORMATICS
DEVELOPMENT AGENCY
Date: 2015.01.28 13:17:44
EET
Reason:
Location: Athens

ΑΔΑ: 71510-2ΘΚ

Αθήνα, 27 Ιανουαρίου 2015

Α.Π. οικ. 145746

ΠΡΟΣ: Πινάκα Αποδεκτών

ΑΠΟΦΑΣΗ

**Θέμα : Έγκριση Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του
Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Νοτίου Αιγαίου 2014-2020**

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ,

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ και

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Έχοντας υπόψη:

1. Το ν.4014/2011 (Α΄ 209) για την περιβαλλοντική αδειοδότηση έργων και δραστηριοτήτων, τη ρύθμιση αυθαιρέτων σε συνάρτηση με δημιουργία περιβαλλοντικού ισοζυγίου και άλλες διατάξεις αρμοδιότητας Υπουργείου Περιβάλλοντος, όπως τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Την ΚΥΑ με α.π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.06 για την εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων ορισμένων σχεδίων και προγραμμάτων, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις της Οδηγίας 2001/42/ΕΚ (Β΄ 1225).
3. Το ισχύον εθνικό και ενωσιακό κανονιστικό και ρυθμιστικό πλαίσιο για το περιβάλλον και ιδίως της διατάξεις που αφορούν σε μέτρα, όρους, περιορισμούς και υποχρεώσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, όπως επιτρεπόμενα όρια εκπομπής

στερεών, υγρών και αέριων ρύπων και θορύβου, προστασία των δασών, διαχείριση στερεών και υγρών .

4. Το Εθνικά και Περιφερειακά Χωροταξικά Πλαίσια
5. Το με α.π. 2933/05.06.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, η οποία αποτελεί την Αρχή Σχεδιασμού, με το οποίο υποβλήθηκε η ΣΜΠΕ του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Νοτίου Αιγαίου 2014-2020 (α.π. ΕΥΠΕ 173078/06.06.2014).
6. Το με α.π. 173400/25.06.2014 έγγραφο της ΕΥΠΕ του ΥΠΕΚΑ προς την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, με το οποίο ζητήθηκαν επιπλέον αντίγραφα του εν θέματι φακέλου της ΣΜΠΕ.
7. Το με α.π. 3978/21.07.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, με το οποίο υποβλήθηκαν επιπλέον αντίγραφα της ΣΜΠΕ (α.π. ΕΥΠΕ 174007/22.07.2014).
8. Το με α.π. οικ. 174027/22.07.2014 έγγραφο της ΕΥΠΕ, με το οποίο διαβιβάστηκε αντίγραφο της ΣΜΠΕ προς:
  - το Περιφερειακό Συμβούλιο Νοτίου Αιγαίου, προκειμένου αφενός να διατυπώσει τη γνώμη του και τυχόν παρατηρήσεις επί του περιεχομένου του φακέλου της ΣΜΠΕ και αφετέρου να θέτει, όποτε του ζητείται, στη διάθεση του κοινού τις πληροφορίες και τα στοιχεία του φακέλου της ΣΜΠΕ,
  - την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου ως Αρχής Σχεδιασμού, προκειμένου να δημοσιοποιήσει τον φάκελο της ΣΜΠΕ προς το κοινό και να του δώσει τη δυνατότητα διατύπωσης απόψεων.
  - τις Διευθύνσεις Ελέγχου Ατμοσφαιρικής Ρύπανσης και Θορύβου και Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού, καθώς και τον Γενικό Γραμματέα Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, τον Γενικό Γραμματέα Χωροταξίας και Αστικού Περιβάλλοντος, τον Ειδικό Γραμματέα Δασών και τον Ειδικό Γραμματέα Υδάτων του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής,
  - τον Γενικό Γραμματέα Δημοσίων Έργων και τον Γενικό Γραμματέα Μεταφορών του Υπουργείου Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων,
  - τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων,
  - την Γενική Γραμματέα Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού,
  - τον Γενικό Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου.

- την Γενική Γραμματέα του Υπουργείου Οικονομικών,
  - τον Γενικό Γραμματέα και τον Γενικό Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων του Υπουργείου Εσωτερικών.
9. Το με α.π. 4225/20.08.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (α.π. ΕΥΠΕ 174509/21.08.2014), με το οποίο διαβιβάστηκαν στην ΕΥΠΕ αποκόμματα των εφημερίδων του ημερήσιου τύπου στις οποίες δημοσιεύθηκε η ανακοίνωση-πρόσκληση δημοσιοποίησης της ΣΜΠΕ.
  10. Το με α.π. 8221.Λ54/32/14/01.09.2014 έγγραφο της Γενικής Γραμματείας Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής και Ναυτιλιακών Επενδύσεων του Υπουργείου Ναυτιλίας και Αιγαίου (α.π. ΕΥΠΕ 174616/01.09.2014).
  11. Το με α.π. 33108/04.09.2014 έγγραφο του Τμήματος Προστασίας Περιβάλλοντος της Διεύθυνσης Τεχνικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Εσωτερικών (α.π. ΕΥΠΕ 174836/12.09.2014).
  12. Το με α.π. Δ6/985σχετ.960,968/02.09.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Δ6 του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων (α.π. ΕΥΠΕ 174791/10.09.2014).
  13. Το με α.π. 1950/110367/04.09.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας και Προστασίας Περιβάλλοντος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων (α.π. ΕΥΠΕ 174787/10.9.2014).
  14. Το με α.π. 146398/04.11.2014 έγγραφο του Τμήματος Επιφανειακών και Υπόγειων Υδάτων της Ειδικής Γραμματείας Υδάτων του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΕΥΠΕ 175924/05.11.2014).
  15. Το με α.π. ΥΠΠΟΑ/ΓΔΑΠΚ/ΚΑΕΠΚΑ/199096/116974/7766 έγγραφο της ΚΑ΄ ΕΠΚΑ της Γενικής Διεύθυνσης Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς του Υπουργείου Πολιτισμού και Αθλητισμού (α.π. ΕΥΠΕ 174593/01.09.2014).
  16. Το με α.π. 37739/03.09.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης Χωροταξίας του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΕΥΠΕ 174675/04.09.2014).
  17. Το α.π. οικ. 174916/17.09.2014 έγγραφο της ΕΥΠΕ του ΥΠΕΚΑ.
  18. Τη με α.π. 124/2014 απόφαση (ΑΔΑ: -Ω9ΞΥ7ΛΞ-Γ4Τ) της 11^{ης} συνεδρίασης του Περιφερειακού Συμβουλίου Νοτίου Αιγαίου (α.π. ΕΥΠΕ 176178/14.11.2014).
  19. Το με α.π. 164792/27.10.2014 έγγραφο της Διεύθυνσης ΕΑΡΘ του ΥΠΕΚΑ (α.π. ΔΙΠΑ 176219/17.11.2014).
  20. Το με α.π. 6591/19.11.2014 έγγραφο της Ενδιάμεσης Διαχειριστικής Αρχής Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου (α.π. ΔΙΠΑ 176513/26.11.2014).

α π ο φ α σ ί ζ ο υ μ ε

την έγκριση της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων για το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Νοτίου Αιγαίου 2014-2020, με τους ακόλουθους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις, που θα πρέπει να τηρούνται κατά την εξειδίκευση, έγκριση και υλοποίηση του προγράμματος, με μέριμνα της Αρχής Σχεδιασμού.

A. Συνοπτική περιγραφή του προγράμματος

A.I. Περιοχή

Περιοχή εφαρμογής του Προγράμματος είναι η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου.

A.II. Στοχοθεσία

Το αναπτυξιακό όραμα της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου που αποτελεί και τον κεντρικό της στόχο είναι «να αποτελέσει έναν από τους κορυφαίους προορισμούς του τουρισμού εμπειρίας παγκοσμίως μέσα από την υιοθέτηση μιας στρατηγικής βιώσιμης ανάπτυξης, διαφοροποίησης του προϊόντος και δημιουργίας ταυτότητας προορισμού».

Οι γενικοί στόχοι (στρατηγικές προτεραιότητες) τους οποίους επιδιώκει το πρόγραμμα είναι οι εξής:

- Πρώτη στρατηγική προτεραιότητα: Έξυπνη, Ανταγωνιστική, Διαφοροποιημένη Περιφερειακή Οικονομία
- Δεύτερη στρατηγική προτεραιότητα: Εδραίωση της Αειφορικής Ανάπτυξης, με την Αξιοποίηση Συγχρόνων Μεθόδων Διαχείρισης των Πόρων
- Τρίτη στρατηγική προτεραιότητα: Ενίσχυση της Περιφερειακής Συνοχής σε όρους χωρικούς αλλά και κοινωνικοοικονομικούς, με τη Διάχυση της Ανάπτυξης και την Άρση της Απομόνωσης
- Τέταρτη στρατηγική προτεραιότητα: Ενεργός Υποστήριξη της Απασχόλησης και Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης

A.III. Διάρθρωση

Το ΠΕΠ Νοτίου Αιγαίου 2014-2020, όπως περιγράφεται στη ΣΜΠΕ με τις διαχειριστικού χαρακτήρα μεταβολές που αναφέρονται στο υπ. 20 έγγραφο του σκεπτικού, περιλαμβάνει τους εξής Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) και Ειδικούς Στόχους (ΕΣ):

ΑΠ1: Ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και της καινοτομίας

- ΕΣ1: Ενίσχυση του ερευνητικού ιστού της Περιφέρειας, με τη δημιουργία ερευνητικής υποδομής σε πεδία απαραίτητα για την αξιοποίηση των παραγωγικών και οικονομικών δυνατοτήτων της Περιφέρειας στους τομείς της Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ2: Ανάπτυξη καινοτομιών από τις επιχειρήσεις και ανάπτυξη ποιοτικής επιχειρηματικότητας στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας σύμφωνα με τη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ3: Αξιοποίηση από τις επιχειρήσεις των ΤΠΕ για τη δημιουργία νέων προϊόντων και υπηρεσιών και τη βελτίωση της παραγωγικότητας κυρίως στο πλαίσιο της στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ4: Βελτίωση των προσφερόμενων προϊόντων & υπηρεσιών ΤΠΕ για την αξιοποίηση πολιτιστικών πόρων και για την παροχή υπηρεσιών στους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας
- ΕΣ5: Διεύρυνση της αλυσίδας αξίας με την ανάπτυξη νέων επιχειρήσεων και τη στήριξη υφισταμένων με έμφαση στην καινοτομία και στον εξωστρεφή προσανατολισμό στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας.
- ΕΣ6: Προώθηση της πρόσβασης των επιχειρήσεων στις εθνικές και διεθνείς αγορές
- ΑΠ2: Αειφορική Ανάπτυξη και Διαχείριση των Πόρων.
- ΕΣ7: Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης των πιο ενεργοβόρων δημόσιων κτιρίων και των νοικοκυριών και προώθηση της χρήσης ΑΠΕ
- ΕΣ8: Μείωση των επιπτώσεων από καταστροφές και ειδικούς κινδύνους και ιδίως από πλημμύρες, πυρκαγιές και τη διάβρωση των ακτών
- ΕΣ9: Μείωση απωλειών ύδατος και ικανοποίηση αναγκών για πόσιμο νερό
- ΕΣ10: Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς για την υποστήριξη του τουρισμού της εμπειρίας στο πλαίσιο της στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ11: Ολοκληρωμένη διαχείριση, προστασία και ανάδειξη των οικοσυστημάτων της Περιφέρειας
- ΕΣ12: Βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος
- ΑΠ3: Βελτίωση βασικών υποδομών.
- ΕΣ13: Βελτίωση των σημαντικών / κύριων λιμενικών υποδομών ΔΕΔ-Μ της Περιφέρειας

- ΕΣ14: Αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών, βελτίωση της σύνδεσης της ενδοχώρας των νησιών με τις πύλες εισόδου-εξόδου και τα εθνικά/διεθνή εμπορικά κέντρα και βελτίωση της ασφάλειας του οδικού δικτύου
- ΕΣ15: Άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων στους τομείς της υγείας και της πρόνοιας για την εξασφάλιση συνθηκών πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας σχετικές υπηρεσίες με την επέκταση και τη βελτίωση των υποδομών
- ΕΣ16: Βελτίωση της πρόσβασης και αύξηση της ελκυστικότητας όλων των βαθμίδων της τυπικής εκπαίδευσης
- ΑΠ4: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης-ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού.
- ΕΣ17: Προώθηση της πρόσβασης στην απασχόληση για αναζητούντες θέση εργασίας και οικονομικά μη ενεργά άτομα, συμπεριλαμβανομένων των μακροχρόνια ανέργων και των ατόμων που έχουν αποκοπεί επί μακρόν από την αγορά εργασίας ιδίως στους τομείς προτεραιότητας της Περιφέρειας όπως αποτυπώνονται στη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ18: Ενίσχυση της αυτοαπασχόλησης, της επιχειρηματικότητας και της δημιουργίας επιχειρήσεων ιδίως στους τομείς Προτεραιότητας της Περιφέρειας όπως αποτυπώνονται στη στρατηγική της Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ19: Υποστήριξη της προσαρμογής των επιχειρήσεων στις αλλαγές και των εργαζομένων για την απόκτηση των αναγκαίων δεξιοτήτων που απαιτούνται ιδίως για την προώθηση της στρατηγικής της Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ20: Βελτίωση της απασχολησιμότητας ατόμων που απειλούνται με κοινωνικό αποκλεισμό και ιδιαίτερα για ευπαθείς και ειδικές κοινωνικές ομάδες
- ΕΣ21: Δημιουργία συνθηκών κοινωνικής ενσωμάτωσης και βελτίωσης της πρόσβασης στην αγορά εργασίας ατόμων της κοινότητας των Ρομ
- ΕΣ22: Βελτίωση της θέσης ανθρώπων που κινδυνεύουν από διακρίσεις, ιδίως των γυναικών καθώς και ατόμων με μειωμένα προσόντα με την αύξηση της απασχολησιμότητάς τους και την αντιμετώπιση προκαταλήψεων
- ΕΣ23: Αντιμετώπιση των επιπτώσεων της κοινωνικο-οικονομικής κρίσης στην υγεία του πληθυσμού της Περιφέρειας και ειδικά των Ευπαθών Κοινωνικών Ομάδων
- ΕΣ24: Ενίσχυση της απασχόλησης ευπαθών κοινωνικών ομάδων με την αξιοποίησης κοινωνικών επιχειρήσεων
- ΑΠ5: Ενίσχυση της Περιφερειακής Συνοχής.

- ΕΣ25: Ολοκληρωμένη διαχείριση αστικών λυμάτων και ικανοποίηση αναγκών για πόσιμο νερό στα μικρά νησιά της Περιφέρειας
- ΕΣ26: Προστασία και ανάδειξη της πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς των μικρών νησιών για την υποστήριξη του τουρισμού της εμπειρίας στο πλαίσιο της στρατηγικής Έξυπνης Εξειδίκευσης
- ΕΣ27: Αναβάθμιση των λιμενικών υποδομών των μικρών νησιών της Περιφέρειας και βελτίωση της ασφάλειας του οδικού δικτύου
- ΕΣ28: Άμβλυση των περιφερειακών ανισοτήτων στους τομείς της υγείας και της πρόνοιας για την εξασφάλιση συνθηκών πρόσβασης σε υψηλής ποιότητας σχετικές υπηρεσίες με την επέκταση και τη βελτίωση των υποδομών στα μικρά νησιά της Περιφέρειας
- ΕΣ29: Βελτίωση της πρόσβασης και αύξηση της ελκυστικότητας της πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης

B. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο σχέδιο από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης και όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του Προγράμματος

B.I. Διαφοροποιήσεις που επιβάλλονται στο Πρόγραμμα από την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης

Η γενική ευθυγράμμιση του Προγράμματος με τους στόχους της στρατηγικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης «Ευρώπη 2020», καθώς και ο ικανοποιητικός τρόπος με τον οποίο το πλέγμα περιβαλλοντικών στόχων, προτεραιοτήτων και στρατηγικών εθνικού και ενωσιακού επιπέδου λήφθηκε υπόψη κατά την προετοιμασία του Προγράμματος, καθιστούν επαρκή την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στο Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Νότιου Αιγαίου 2014-2020. Επομένως, δεν απαιτούνται διαφοροποιήσεις του προγράμματος προς το σκοπό αυτό.

B.II. Όροι, περιορισμοί και κατευθύνσεις για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος που πρέπει να συνοδεύουν την έγκριση του προγράμματος

Για την πληρέστερη προστασία και την ορθολογικότερη διαχείριση του περιβάλλοντος, η έγκριση και η υλοποίηση του Περιφερειακού Επιχειρησιακού Προγράμματος Νοτίου Αιγαίου 2014-2020 θα πρέπει να συνοδεύεται από τους όρους, περιορισμούς και κατευθύνσεις που ακολουθούν

1. Η μέριμνα για το περιβάλλον θα πρέπει να αποτελεί βασική συνιστώσα στην εξειδίκευση και εφαρμογή του ΠΕΠ ισόρροπα με τις αναπτυξιακές και κοινωνικές επιδιώξεις. Για το σκοπό αυτό, στο πλαίσιο του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του προγράμματος, θα πρέπει να ενσωματωθούν:
  - 1.1. Κριτήρια επιλογής προτάσεων, οι οποίες κατά το δυνατό προωθούν την βελτίωση του περιβάλλοντος ή/και διασφαλίζουν την προστασία του.
  - 1.2. Μεθόδους για την αποφυγή συσσωρευτικών αρνητικών επιπτώσεων σε περιοχές αυξημένης πυκνότητας παρεμβάσεων.
  - 1.3. Κατάλληλη ενημέρωση, τόσο στο επίπεδο προκηρύξεων και προσκλήσεων, όσο και στο μετά την ένταξη επίπεδο όπου απαιτείται, ώστε οι ενισχυόμενες δράσεις να ενσωματώνουν όλα τα χαρακτηριστικά που είναι απαραίτητα για την περιβαλλοντική τους συμβατότητα.
2. Για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και την προστασία των σημαντικών φυσικών οικοτόπων και της άγριας χλωρίδας και πανίδας, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
  - 2.1. Η διαδικασία επιλογής προτάσεων για ένταξη στο ΠΕΠ που αφορούν σε έργα εντός περιοχών του δικτύου Natura 2000, θα πρέπει να ενσωματώσει κριτήρια προστασίας της βιοποικιλότητας και ανταπόκρισης στους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων ειδών και οικοτόπων, καθώς και έλεγχο συμβατότητας με τις προβλέψεις των εγκεκριμένων σχεδίων διαχείρισης, όπου υφίστανται.
  - 2.2. Η αξιολόγηση των προτάσεων θα πρέπει να συμπεριλάβει κριτήριο σχετικά με τη συμβατότητα των έργων που θα ενισχυθούν με την Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα (φ.ε.κ. Β' 2383/8.9.2014).
  - 2.3. Οι επεμβάσεις στα δασικά οικοσυστήματα θα πρέπει να περιοριστούν στο ελάχιστο δυνατό και να συνδυάζονται με παρεμβάσεις αποκατάστασης, τόνωσης της ευρωστίας των δασών και επαύξησης των υπηρεσιών οικοσυστήματος που αυτά προσφέρουν.
3. Για την προστασία των εδαφών και την αποφυγή απώλειας, ρύπανσης ή υποβάθμισής τους, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
  - 3.1. Ενθάρρυνση προτάσεων για χωροθέτηση, κατά το δυνατόν, των έργων που ενισχύονται από το ΠΕΠ κατά προτεραιότητα σε ειδικά θεσμοθετημένες περιοχές, έναντι εκείνων που περιλαμβάνουν κατάληψη φυσικών εκτάσεων ή παραγωγικών εδαφών.

- 3.2. Ελαχιστοποίηση αλλοιώσεων στο εδαφικό ανάγλυφο, ιδίως μέσω μέριμνας για την όσο το δυνατόν μικρότερη επίδραση στη μορφολογία του εδάφους από τις χαράξεις των γραμμικών έργων.
- 3.3. Αποφυγή περιστατικών ατυχηματικής ρύπανσης, με ενσωμάτωση σχεδίων περιορισμού και αντιμετώπισης σχετικών περιστατικών, όπου χρειάζεται.
4. Για την ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων και την εξοικονόμηση νερού, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ και όπου υπάρχει σχετική συνάφεια με τους στόχους του προγράμματος να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
  - 4.1. Ενθάρρυνση προτάσεων που περιλαμβάνουν πρακτικές μείωσης κατανάλωσης νερού από πρωτογενείς υδατικούς πόρους ή/και μείωσης των υγρών αποβλήτων.
  - 4.2. Αξιολόγηση των προς ένταξη προτάσεων, συμπεριλαμβανομένου μεταξύ των κριτηρίων, τη συμβατότητα των έργων με το Σχέδιο Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του οικείου Υδατικού Διαμερίσματος.
  - 4.3. Ενθάρρυνση προτάσεων που συνεισφέρουν στην εφαρμογή των μέτρων τα οποία προβλέπονται στο παραπάνω Σχέδιο Διαχείρισης.
5. Για την μείωση των εκπομπών αερίων ρύπων και των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, θα πρέπει μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ να ακολουθούνται οι παρακάτω κατευθύνσεις:
  - 5.1. Κατά την ένταξη έργων στους ΑΠ1, ΑΠ2 και ΑΠ3 θα πρέπει να ενθαρρύνονται όσα συνεισφέρουν στο περιορισμό εκπομπής αέρων ρύπων ή/και στη μείωση εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, καθώς και όσα ενσωματώνουν προβλέψεις ορθής ενεργειακής διαχείρισης και εξοικονόμησης ενέργειας.
  - 5.2. Τα σχέδια κινητικότητας του ΕΣ14 και ΕΣ27 θα πρέπει να ευθυγραμμίζονται με τις αρχές βιώσιμης κινητικότητας, ενσωματώνοντας μέριμνα για ελαχιστοποίηση των ατμοσφαιρικών εκπομπών, ενθάρρυνση τρόπων μετακίνησης που διακρίνονται από φιλικότητα προς το περιβάλλον και ενίσχυση της χρήσης μέσω συλλογικής αντί ατομικής μετακίνησης.
  - 5.3. Κατά την ένταξη έργων στον ΑΠ3 θα πρέπει να ενθαρρύνονται όσα ενσωματώνουν επιλογές πράσινης κτιριοδομίας.
6. Για την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς, θα πρέπει:

- 6.1. Να διασφαλίζεται εκ των προτέρων ότι τα έργα του προγράμματος δεν θα ενέχουν κινδύνους για την υποβάθμιση θέσεων και ευρημάτων πολιτιστικού, ιστορικού και αρχαιολογικού ενδιαφέροντος, ενώ οι υποδομές μεταφορών να επιδιώκουν, όπου είναι δυνατόν, την ενσωμάτωση τρόπων προβολής και ανάδειξης ιστορικών και πολιτιστικών στοιχείων της περιοχής τους.
- 6.2. Μέσω του μηχανισμού διαχείρισης και υλοποίησης του ΠΕΠ, να ενθαρρύνονται δράσεις για τις ΤΠΕ και τις ΜΜΕ (ιδίως του τουριστικού τομέα) που ενσωματώνουν δυνατότητες ανάδειξης και προβολής μνημείων πολιτιστικού ενδιαφέροντος και των ευρύτερων περιοχών τους.
7. Για την πληρέστερη ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στα έργα και στις δραστηριότητες του ΠΕΠ, θα πρέπει να προβλεφθεί δράση χρηματοδοτικής ενίσχυσης των Υπηρεσιών που ασκούν αρμοδιότητες περιβαλλοντικής αδειοδότησης σε αποκεντρωμένο και περιφερειακό επίπεδο.
8. Η εφαρμογή των προτάσεων αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που διατυπώνονται στη ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Γ. Σύστημα παρακολούθησης των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του προγράμματος

1. Η παρακολούθηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΠΕΠ πραγματοποιείται με ευθύνη της Αρχής Σχεδιασμού και με τη συνεργασία και υποστήριξη κάθε φορέα ή Υπηρεσίας με αρμοδιότητα παρακολούθησης περιβαλλοντικών μέσων και παραμέτρων, προκειμένου μεταξύ άλλων, να εντοπισθούν εγκαίρως απρόβλεπτες δυσμενείς επιπτώσεις και να ληφθούν τα κατάλληλα επανορθωτικά μέτρα.
2. Η περιβαλλοντική παρακολούθηση θα πρέπει να βασίζεται σε δείκτες, οι μεταβολές των οποίων απεικονίζουν αντιπροσωπευτικά μεταβολές σε έναν ή περισσότερους κάθε φορά τομείς του περιβάλλοντος. Οι δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης του ΠΕΠ επιλέγονται κατά προτεραιότητα από:
  - τους δείκτες εκρών και αποτελεσμάτων που θα χρησιμοποιηθούν για την παρακολούθηση του προγράμματος,
  - τους περιβαλλοντικούς δείκτες που θα υιοθετηθούν σε κεντρικό επίπεδο, για την ενιαία περιβαλλοντική παρακολούθηση όλων των επιχειρησιακών προγραμμάτων της 5^{ης} περιόδου,

- τους δείκτες περιβαλλοντικής παρακολούθησης που προτείνονται στη ΣΜΠΕ.

Εφόσον εξαντληθούν οι δυνατότητες άντλησης κατάλληλων δεικτών από τα παραπάνω σύνολα, μπορούν να υιοθετούνται εφόσον είναι απαραίτητο, ειδικοί δείκτες για την παρακολούθηση σημαντικών επιπτώσεων ή περιβαλλοντικών παραμέτρων.

3. Η συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων περιβαλλοντικής παρακολούθησης και ο υπολογισμός των τιμών για τους περιβαλλοντικούς δείκτες θα πραγματοποιείται με εκθέσεις περιβαλλοντικής παρακολούθησης που θα καταρτίζονται μια φορά ανά δύο έτη..

Στην έκθεση αυτή θα πραγματοποιείται αξιολόγηση των παρατηρούμενων μεταβολών, καθώς και προτάσεις για τις ενδεχομένως απαιτούμενες διορθωτικές ενέργειες.

4. Η έκθεση περιβαλλοντικής παρακολούθησης θα δημοσιοποιείται με ανάρτησή της στο διαδικτυακό τόπο της Αρχής Σχεδιασμού, δίνοντας παράλληλα τη δυνατότητα στο ενδιαφερόμενο κοινό να εκφράσει ενυπογράφως τις απόψεις του για το περιεχόμενο της έκθεσης.
5. Η εφαρμογή των προτάσεων περιβαλλοντικής παρακολούθησης που διατυπώνονται στη ΣΜΠΕ καθίσταται υποχρεωτική, εφόσον δεν έρχεται σε αντίθεση με τα παραπάνω.

Δ. Χρονικό διάστημα ισχύος της απόφασης

Η παρούσα απόφαση ισχύει καθ' όλη τη διάρκεια του προγράμματος.

Σε περίπτωση τροποποίησης του προγράμματος, απαιτείται η τήρηση των διαδικασιών που προβλέπονται στην κ.υ.α. με α. π. ΥΠΕΧΩΔΕ/ΕΥΠΕ/οικ.107017/5.9.2006 (Β' 1225).

Ε. Δημοσιοποίηση και άλλες διατάξεις

Η Αρχή Σχεδιασμού προβαίνει, εντός δέκα ημερών από την παραλαβή της παρούσας, σε δημοσιοποίησή της για την ενημέρωση του κοινού, με δημοσίευση σχετικής ανακοίνωσης σε δύο τουλάχιστον ημερήσιες εφημερίδες εθνικής εμβέλειας, καθώς και με δημοσίευση της παρούσας στο διαδικτυακό της τόπο.

Η ΣΜΠΕ αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης.

Στις αποφάσεις ένταξης πράξεων του προγράμματος πρέπει να αναφέρεται ρητά η παρούσα απόφαση.

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ**

Ι. ΜΑΝΙΑΤΗΣ

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ**

Α. ΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ
ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑΣ**

Ο. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΠΟΥΛΟΣ

Πινάκας Αποδεκτών

1. Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής
  - i. Γραφείο Γενικής Γραμματέως ΥΠΕΚΑ κ. Κ. Γιαννακοπούλου
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
  - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Χωρικού Σχεδιασμού και Αστικού Περιβάλλοντος
κ. Σ. Αλεξιάδη
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
  - iii. Γραφείο Ειδικού Γραμματέα Υδάτων κ. Κ. Τριάντη
Μ. Ιατρίδου 2 & Λεωφ. Κηφισίας, 11526 Αθήνα
  - iv. Διεύθυνση Κλιματικής Αλλαγής και Ποιότητας της Ατμόσφαιρας
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
  - v. Διεύθυνση Προστασίας Βιοποικιλότητας, Εδάφους και Διαχείρισης Αποβλήτων
Πατησίων 147, 11251 Αθήνα
  - vi. Διεύθυνση Χωροταξικού Σχεδιασμού
Αμαλιάδος 17, 115 23 Αθήνα
2. Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων
  - i. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Δημοσίων Έργων κ. Σ. Σιμόπουλου
Χαρ. Τρικούπη 182, 10178 Αθήνα
  - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταφορών κ. Ν. Σταθόπουλου
Αναστάσεως 2 & Τσιγάντε, 15669 Παπάγου
3. Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Επενδύσεων (ΕΣΠΑ) κ. Σ. Ευσταθόπουλου
Νίκης 5-7, 10180 Αθήνα
4. Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Μ. Κορασίδη
Αχαρνών 2, 10176 Αθήνα

5. Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
Γραφείο Γενικής Γραμματέως Πολιτισμού κ. Λ. Μενδώνη
Μπουμπουλίνας 20-22, 106 82 Αθήνα
6. Υπουργείο Ναυτιλίας και Αιγαίου
Γραφείο Γενικού Γραμματέα Λιμένων, Λιμενικής Πολιτικής & Ναυτιλιακών Επενδύσεων
κ. Α. Χριστόπουλου
Ακτή Βασιλειάδη, 18510 Πειραιάς
7. Υπουργείο Εσωτερικών
  - i. Γραφείο Γενικού Γραμματέα κ. Ι. Ιωαννίδη
Σταδίου 27 & Δραγατσανίου
  - ii. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Συντονισμού Διαχείρισης Αποβλήτων
κ. Δ. Καλογερόπουλου
Ευαγγελιστρίας 2 & Μητροπόλεως, 105 63 Αθήνα
8. Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου
  - i. Περιφερειακό Συμβούλιο
Πλατεία Τσιροπινά, 841 00 Ερμούπολη Σύρου
  - ii. Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
Σάκη Καράγιωργα 22, 841 00 Ερμούπολη Σύρου

Εσωτερική Διανομή

1. ΔΙΠΑ
2. Χρον. Αρχείο
3. Τμήμα Γ΄
4. Α. Πουρνάρας (4)

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΠΡΑΞΗ